

Juridik är inte mate- matik

På allt sätt försöker gamle JK:n Göran Lambertz rättfärdiga sin granskning år 2006 av Quick-domarna. Men att endast läsa domskrifter är en bedräglig kvalitetskontroll. Tillsynsmyndigheten borde veta bättre.

I rättvisans namn vill jag berätta om egna erfarenheter av hur bedömningen går till i tingsrätten och hovrätten. Förhoppningen är att mer enhetliga och logiskt strukturerade bedömningsmetoder skall införas för att utmynna i tillförlitligare domslut med bättre förutsägbarhet, så att nidsbilden om domstolarna som ett lotteri utraderas.

Efter att en rättegång har avslutats har rätten överläggning, som beroende på målets omfattning och komplexitet kan ta en halv till flera timmar i anspråk.

Med framröstat domslut i fokus formuleras domen med bakgrund, yrkanden, grunder och anförd bevisning samt domskäl och sanktioner. Domen skrivs av rättsens ordförande eller referent.

Domskriften offentliggörs efter några veckor, men dessförinnan ej till nämndemännen, trots att dessa voterat med samma röststyrka som juristdomarna, samt förtecknas i rättegångsprotokollet och även som medverkande till domslutet. Därför kan inadekvata vinklingar och förbryllande ordval ingå i domen utan lekmanndomarnas samtycke.

Det tycks mig som om yngre domare i tingsrätten ogillar nämndemän. Kanske är det därför som många yrkesdomare tar rundlig tid att bredda ut sig om de omständigheter som framkommit under huvudförhandlingen och hur domen måste falla.

Efter detta tunga "argumenttäck" får nämndemännen lov att yttra sig.

Den oerfarne och osäkr tappar eventuellt civilkurage och blir servil med oreservrat bifall till ordförandens

"Nog är det en rättsskandal när åtta morddomar inte håller måttet efter att den morddömda tar tillbaka alla erkännanden."

åsiikt. Likväl kan samma nämndeman ha förfäktat annan uppfattning i samtal med sina kollegor under sista rasten. Modigare samhällsrepresentanter med förnuft och livserfarenhet får därmed sällan fullt gehör för avvikande mening.

När jag var nämndeman i hovrätten gick det till på annat sätt. Ofta så att den färskaste nämndemannen framförde sina åsikter först och därefter kollegan och sedan de tre juristdomarna med ordföranden sist.

Idealet var ytterligare en runda för att dryfta lämplig sanktion för fastställt brott. Inga åsikter utestängdes, utan allt kom upp på bordet – lika demokratiskt som sympatiskt med säkrare domslut som följd!

Nog är det en rättsskandal när åtta morddomar inte håller måttet efter att den morddömda tar tillbaka alla erkännanden. Kvar fanns ju inga fullgoda bevis! Måhända blev den första domen mot Quick "ett rättesnöre" för efterföljande bedömningar av den mängd mordfall som väntade.

Likheten inför lagen måste förbättras! Tidigare justi-

tieministrar (Geijer med flera) och äldre juridikprofessorer har under lång tid framhållit att domstolarna måste stödja staten och dess rättstjänare före medborgarna!

OK att poliser, häktespersonal, åklagare och advokater bör värnas, men detta ska ske genom bättre utrustning, utbildning, psykologhjälp, löner etcetera! Absolut inte genom att principen om allas likhet inför lagen undergrävs, vilket sedan länge förekommer i Sverige.

Fler skamfläckar dväls bland "gräsrötter", som hopas att någon granskar vad "haveristerna" varit med om. Tyvärr har endast medierna tillgång till allt ljus på scenen. När anmäler sig någon journalist med Hannes Råstams hängivenhet?

Bertil Burström
Munka Ljungby

Göran Lambertz är föremål för debatt.

Arkivfoto: FREDRIK SANDBERG